

Prevenčia obchodovania s ľuďmi

Skúsenosti z aplikácie v skupinových aktivitách u deviatakov základných škôl.

Podľa Protokolu o prevencii, potlačaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, obzvlášť ženami a deťmi - doplňujúci Dohovor OSN o boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu (OSN, Palermo 2000) **je obchodovanie s ľuďmi verbovanie, preprava, transfer, prechovávanie alebo získavanie ľudí pod hrozbou násilia, únosmi, podvodom, úskokom, prinútením silou, zneužívaním pozície, v rámci ktorej nemá táto osoba žiadnu inú reálnu a akceptovateľnú možnosť iba prijať uvedenú hrozbu, poskytovaním alebo prijímaním peňazí alebo iného prospechu za účelom získania súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou s cieľom jej zneužívania, nezávisle od toho, či obeť obchodovania súhlasili s účelom zneužívania. Zneužívanie zahŕňa, ako minimum, zneužívanie prostitúciou iných alebo iné formy sexuálneho zneužívania, nútenú prácu alebo služby, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, zotročovanie alebo odoberanie orgánov na nelegálne účely.**

Spomínaný Protokol aj Dohovor Slovenská republika podpísala a ratifikovala.

Rozsah problému na Slovensku nie je známy vzhľadom na to, že len málo obchodovaných osôb je ochotných alebo schopných vypovedať a svedčiť o tom, čo sa im stalo. Dostupné štatistické údaje však ukazujú, že problém sa naďalej prehľbuje. V roku 2001 bolo zaznamenaných 6 prípadov trestného činu obchodovania s ľuďmi, zatiaľ čo v rokoch 2002 a 2003 bol zhodne zaznamenaný počet 17 prípadov. Policajné štatistiky pritom nezaznamenávajú počet obchodovaných osôb, ale iba prípady, kde bolo vznesené obvinenie v rámci trestného činu obchodu s ľuďmi.

Preto je potrebné podniknúť zásadné kroky na riešenie problému a zaviesť primerané preventívne opatrenia, ktoré by eliminovali riziká spojené s prácou v zahraničí. Spomínaný Protokol aj Dohovor Slovenská republika podpísala a ratifikovala.

Jedným z cieľov Protokolu je informovať verejnosť o obchodovaní s ľuďmi, obzvlášť so ženami a deťmi, kedy organizované zločinecké skupiny zneužívajú túžbu ľudí po lepšom živote.

Príprava na cestu do zahraničia

- **Pri ceste do zahraničia musíš mať platný cestovný pas (okrem väčšiny európskych krajín, kam stačí občiansky preukaz).** Väčšina krajín vyžaduje, aby bol pas v čase vstupu do krajiny platný ďalších 2 – 6 mesiacov.
- **Pred cestou si na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí SR alebo na veľvyslanectve krajiny, kam cestuješ, zisti podmienky vstupu do tejto krajiny a podmienky vstupu do krajín, cez ktoré budeš prechádzať.** Informuj sa tiež, aké formality si budeš musieť vybaviť pri vstupe do cudziny.
- **Ak má Slovensko voči danej krajine vízovú povinnosť, musíš si vopred vybaviť víza na príslušnom veľvyslanectve.** Je možné, že budeš potrebovať aj tranzitné víza do krajín, cez ktoré budeš prechádzať.

- *Na prácu alebo študijný pobyt potrebuješ vo väčšine krajín **špeciálne víza**. Podrobnejšie informácie ti poskytne veľvyslanectvo alebo konzulát danej krajiny.*
- ***Vybav si medzinárodnú platobnú kartu alebo cestovné šeky** – sú vhodnejšie ako nosenie väčšej sumy peňazí v hotovosti. Ak sa tomu nedá vyhnúť, ulož si peniaze na viac miest.*
- ***K batožine pribal' slovník jazyka krajiny, kam cestuješ a nauč sa základné frázy.***

Pobyt v zahraničí

- *Nikomu za žiadnych okolností nedávaj svoj pas. Všetky potrebné náležitosti si má vybavovať každý sám. Ani pri práci načierno zamestnávateľ tvoj pas nepotrebuje.*
- *Pas a ostatné dôležité doklady (napr. pracovné povolenie) nos vždy so sebou. Ak ti niekto pas vezme, alebo ho stratíš, okamžite to nahlás na políciu a kontaktuj slovenské veľvyslanectvo v danej krajine.*
- *Stratu, krádež peňazí, cestovného pasu alebo iného dokladu nahlás na miestnej polícii. Trvaj na vydaní písomného potvrdenia o hlásení straty alebo krádeže.*
- *Ozývaj sa rodičom alebo známym tak, ako ste sa pred odchodom dohodli.*
- *Oznám domov každú zmenu pobytu.*
- *Neprijímaj žiadne dary ani pôžičky, nebuď nikomu zaviazaný.*
- *Dávaj na seba dobrý pozor, vyhýbaj sa neosvetleným uliciam, nebezpečným štvrtiam, nenes so sebou cennosti a pod.*
- *Zákony sú v každej krajine iné, rovnako aj sankcie za ich porušenie. Zodpovednosť za protiprávne konanie nesie každý sám. Nezabúdaj, že v každej krajine platia aj špecifické zákony, ktoré pre nás nemusia byť samozrejmosťou.*
- *Vyhýbaj sa akémukoľvek kontaktu s drogami. Hrozia ti sankcie vo forme finančnej pokuty, trestu odňatia slobody alebo v niektorých štátoch, ako je napr. Thajsko, aj trest smrti.*
- *Aj keď sa nechystáš v zahraničí šoférovať, oboznám sa aspoň so základnými miestnymi pravidlami cestnej premávky.*
- *V prípade potreby neváhaj kontaktovať slovenské veľvyslanectvo alebo konzulát.*

Pomoc slovenských konzulátov v zahraničí

V zahraničí ti v núdzi pomôže slovenský konzulát, ktorý je zvyčajne súčasťou veľvyslanectva. Zisti si jeho telefónne číslo ešte pred odchodom zo Slovenska.

Užitočné rady o práci v zahraničí

- *Dobre si prever agentúru alebo človeka, ktorý ti ponúka prácu v zahraničí. Každá pracovná agentúra musí mať na svoju činnosť povolenie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.*
- *Informácie poskytnuté agentúrou si prever u svojho budúceho zamestnávateľa. Seriózna pracovná agentúra poskytne meno kontaktnej osoby a jej telefónne číslo.*
- *Neprijmi prácu načierno. Vycestuj, až keď podpíšeš pracovnú zmluvu, získaš pracovné povolenie alebo víza.*
- *Podpiš len pracovnú zmluvu v jazyku, ktorému dobre rozumieš. Podpis pracovnej zmluvy negarantuje bezpečnosť ponúkanej práce.*
- *V žiadnom prípade neprijmi prácu v cudzine na základe ústneho prísľubu, ani keby ti ju ponúkali ľudia, ktorých poznáš.*
- *V krajine, kam odchádzaš pracovať, si nájdi čo najviac kontaktov (napr. od známych, ktorí tam už boli).*
- *Aj keď pracuješ načierno, v núdzi sa obráť na políciu. Pri najmenšom náznaku, že ide o obeť obchodovania, s ňou úrady vo väčšine európskych krajín zaobchádzajú ako s obeťou násilia.*
- *Ak sú pracovné podmienky iné, než je uvedené v zmluve, obráť sa na agentúru alebo osobu, ktorá ti prácu sprostredkovala a informuj o tom svojich blízkych doma.*

Literatúra:

Rosová, D.: Prevencia obchodovania s ľuďmi – skúsenosti z aplikácie v skupinových aktivitách u deviatakov základných škôl. In. Prevencie. Informačný bulletin zameraný na prevenciu sociálno-patologických javov v rezorte školstva, roč. IV, 2005, č. 3.